EXERCITATORIVM

REVISTA MENSVAL DE INICIACIÓN CIENTÍFICA Y LITERARIA
DE LOS ALVMNOS DEL SEMINARIO DE BARCELONA

NOVIEMBRE 1927 — *AÑO II. — NÚM. 11*

SUMARIO

Progymnasmata, a Rdmo. P. Thomas Viñas, Sch. Piar.—*Ordenes Menores: III. L'Exorcistat*, por Juan Gustems.—*Prosas literarias: Nochebuena*, por R. Saborit. — *La sotana*, poesia, por Liberato Xuriach.—Crónica del Seminario.

BARCELONA : SEMINARIO CONCILIAR : CALLE DIPUTACIÓN

CASA EDITORIAL PONTIFICIA

FEDERICO PUSTET

TRINITARIOS, 4
APARTADO, 228
VALENCIA

LIBRERÍA LITÚRGICA, CIENTÍFICA Y LITERARIA : TALLERES DE ENCUADERNACIÓN : ESTAMPERÍA

5
diversas ediciones de Misales

4
diversas ediciones de Breviarios

Pídanse catálogos especiales de Liturgia, obras latinas, música eclesiástica, obras de coro, obras surtidas de ciencia eclesiástica (más de 1000 obras), muestrarios de estampas.

EXERCITATORIUM

5 PESETAS AL AÑO

GALLETAS

Manso, 24 al 28
y Calabria, 14

MONTES

las preferidas

Teléfono 1256 A
BARCELONA

Carbones Minerales Ingleses

RÓMULO UBACH

Despacho: Calle Llauder, 1, principal. - Teléfono A. 1790

ANTRACITA - COKE - CARDIFF

Precios especiales para Conventos y Comunidades religiosas

PANADERIA - PASTELERIA "SAN JAIME"

J. Casanovas

Especialidad en Croissant - Brioche y Pastas de Hojaldre

Rambla Cataluña, 50-Teléf. A 5279-BARCELONA

Obras del Canónigo Barraquer

Las Casas de Religiosos en Cataluña

Vol. I, de 571 págs.—Vol. II, de 626 págs.
a 15 pesetas tomo: 30 pesetas

Los Religiosos en Cataluña
durante la primera mitad del siglo XIX

Vol. I de 1,290 págs.—Vol. II de 866 págs.
Vol. III de 717 págs.—Vol IV de 794 págs.
a 20 pesetas tomo: 80 pesetas

Ambas obras en formato de 28 por 19 centímetros, con numerosas fototipias, plantas y secciones arquitectónicas fuera de texto y en papel especial. Impresión á dos columnas, iniciales de capítulo tomadas de antiguos códices monacales

Las Obras del M. I. señor Dr. D. Cayetano Barraquer y Roviralta constituyen el más completo y documentado estudio sobre los Monjes en Cataluña, desde los orígenes de los más antiguos monasterios hasta los días del año 1835.

De venta en la librería LA HORMIGA DE ORO, plaza de Santa Ana, 26.—BARCELONA.

EXERCITATORIVM

REVISTA MENSVAL DE INICIACIÓN CIENTÍFICA Y LITERARIA
DE LOS ALVMNOS DEL SEMINARIO DE BARCELONA

NOVIEMBRE 1927 *AÑO II. — NÚM. 11*

Progymnasmata

Bajo este título, el Rdmo. P. Viñas de San Luis, sacerdote y ex Prepósito general de la Escuela Pía, va a publicar un libro de prosas latinas de carácter ascético. Bella muestra la que publicamos aquí, en primicia, y ofrecida a los seminaristas de Barcelona por aquel docto humanista, a quien prestamos hacimiento de gracias.

SEMINARII BARCINONENSIS
ALUMNI DILECTISSIMI :

LAUDUM praeconio efferendum est studium vestrum iamdudum patefactum, in litterarum scilicet et scientiae perfectionem progrediendi, non solum per haustam quotidie in cathedris doctrinam, quam vos quidem, data personali opera, efficaciorem redditis et fructuosiorem, verum etiam per progymnasmatum scriptionem, quae in menstrua Recensione, cui nomen EXERCITATORIUM, non sine honore pervulgatis.

Ad vos, Iuvenes in spem sacerdotalis ministerii succrescentes quicumque mentis oculos intendat, praeconii stimulum, exquisita qua estis exornati comitate vobis utcumque acceptum magni faciet; illud vero pluris proculdubio aestimabit adiumentum, quod, exemplo innixum, tirones sub scientiarum litterarumque limina allicit et conducit.

Huiusmodi adiumentum quoad linguae culturam, quae vobis necessaria est, si de sacro ministerio vestro evadere velitis meritissimi, praestare animus fert meus : et id quidem suadet quum officiosa erga sermonem latinum voluntas, tum facta mihi pergrata amicitiae adsignificatio. Non vero ut sublimia quantocyus attingatis, verba ad vos me esse putetis notis commisurum. Ut beatus vir, cuius es auxilium a Domino, ascensiones in corde nostro disponemus, et ex abundatia cordis os loquetur. Quemadmodum vos per

progymnasmata ingenium exercere decrevistis, ita et ego per progymnasmata vobis esse adiumento proposui, quae, opusculi proxime edendi primitias, ex toto corde offero. Corde simplices et humiles mente ad montem Domini, qui veritas et charitas est, ascendere nitemur, divinarum Scripturarum inspiratione, sanctorum Patrum et Doctorum Ecclesiae scriptis, ethnicorum recte sentientium sententiis, pro opportunitate suffulti.

Quos questus facit oratio,
Vana perdit conversatio.

Sponsae cubiculum mecum ingredere. Una cum vestimentis iucunditatis suae ornamenta Sponsa habet, dextraliola, et lilia, et inaures, et annulos, et alia, quibus corpus suum, Iudith aemula, pulcherrime distinguat. Ecce me ista in primis adducit venustula elegansque phiala, in qua arcte obturata myrum optimum corpori ungendo servatur.

Quemadmodum anima christiana Sponsae, ita myro pretioso oratio recte assimilatur; iuxta enim Aquilae Pathmos visionem, *viginti quatuor seniores habebant singuli citharas et phialas aureas plenas odoramentorum, quae sunt orationes sanctorum* (Apoc., V, 8).

Talem phialam laudabili consilio Sponsa bene occlusam custodit, ne odoris virtus diffundatur et dissipetur. Simili modo orationis pretium et merita animam oportet a vana mundi conversatione dissociare, ni velit sanctas cogitationes, fervidos affectus, firma proposita, acceptas illustrationes, salutaria charismata, quibus omnibus coelesti quasi aura suavissime spiranti ipsa circumducta videtur, extra quantocyus prorumpant et evanescant.

Nostra conversatio in coelis est (Philip., III, 20), et non solum quando orationi instamus in sacelli vel cubiculi abscondito, verum etiam quando communi vitae consuetudine utimur; et tunc praesertim quidquid per orationis studium anima proficit, necesse est ut appareat: *ostendat ex bona conversatione operationem suam in mansuetudine sapientiae* (Iac., III, 13).

Quandoquidem vero sat difficile est *immaculatum se custodire ab hoc saeculo* (Iac., I, 27), et pietatis thesauros per orationis exercitium aggestos in suo pondere retinere, vitam tuam, anima christiana, consilio prudens accommoda, quo te Origenes instruit: *sanctifica te: segrega te sicut phiala sacra et sicut thuribulum solis templi usibus et Dei ministerio vacans;* vel etiam id in praxim reducere satage, quod Angelus Sancto Arsenio suasit: *Arseni, vis salvus esse? fuge, tace, quiesce.* Quid tua interest mundi de te iudicium? *Virgo*, ait Doctor Angelicus, *debet esse aliquantulum silvestris;* et quare de te non dixeris?

P. THOMAS VIÑAS A S. ALOISIO,
Schol. Piar.

LOS ÒRDENES MENORES

III.-L'Exorcistat

I

JESUCRIST, perfectíssim i etern sacerdot que vingué al món per arrabassar al maligne esperit l'imperi dels homes, davant qui tot ço que hi ha en el cel i en la terra deu flectar son genoll, i el nom del qual fa trontollar els mateixos inferns, fruí essent home del poder damunt l'esperit del mal, i l'emprà contra el mateix en moltes avinenteses de sa vida, així ens ho reconten tots els Evangelistes, molt particularment Sant Marc, que ens en presenta molts cassos, per exemple, l'endemoniat de Cafarnaum (1), el cas d'aquell endemoniat posseït d'una rècula de dimonis del qual Jesús els en féu fugir i els feu entrar en un remat de porcells, els quals, així que hi hagueren entrat els dimonis, es llençaren esperitats al mar (2), i molts altres cassos dels quals no farem remembrança per ésser ja coneguts.

D'aquest poder en féu participants als seus deixebles quan, enviant-los a predicar pels pobles d'Israel, els digué: «Aneu, doncs, i predicant direu que ja s'apropa el regne dels Cels. Cureu als malalts, ressusciteu als morts, purifiqueu als leprosos, foragiteu als dimonis» (3). I els deixebles marxaren a predicar i excerciren aquest poder que Jesús abans els havia donat, puix ens diu Sant Lluc que retornaren de la seva missió els setanta-dos deixebles plens de joia, i deien: Senyor, àdhuc els dimonis se'ns subjectaven en el teu nom (4). Després de ressuscitat, Jesús, bo i pujant al Cel, declarà que el poder damunt els malignes esperits seria una senyal amb la que es coneixerien els vertaders deixebles seus, i els que no en serien, amb les següents paraules: En nom meu foragitaran els dimonis, parlaran llengües noves, agafaran les serps, i si quelcom de verinós beguessin no els damnificarà, estendran llurs mans damunt els malats i es trobaran bé (5). Els Apòstols fruïren també d'aquest do, i així els Actes dels Apòstols ens conten que Sant Pau, a Filippo, curà una donzella que estava posseïda de l'esperit de Pytho, que feia que fos endevinaira i així guanyés molt pels seus amos, ço que li valgué que fos près i açotat (6).

L'Església, en tot temps, ha fruït d'aquest poder damunt l'esperit maligne i l'ha emprat sempre; més no sempre ha près en la mateixa Església igual caire; en els dos primers segles sembla que el poder damunt els dimonis prengué el caire exclussiu de do o

carisma que Déu concedia no solament als clergues, sinó que igualment el concedia a alguns laics que excellien molt en virtut, per tal que Orígenes ens parla de cert nombre de fidels que es distingien precisament per la molta traça que tenien en emprar aquest poder, més no fou pas tingut com formant part del Sagrament de l'Orde.

Després, aquest carisma extraordinari esdenvingué menys freqüent, i llavors l'Església conferí aquest poder damunt els dimonis en ordenació; això s'escauria al segle III, car en aquest mateix segle ja ens apar com un orde, puix el Papa Corneli, a l'any 254, en una lletra ad Fabium diu que a l'Església de Roma hi haurien preberes, diaques, sotsdiaques, acòlits, exorcistes, etc., i en el mateix segle el Papa Sant Caius decretava que ningú fos constituït Bisbe sense que abans fos ordenat d'Ostiari, Lector, Exorcista, etcètera. En el mateix segle IV el Concili Cartaginès no tan sols ens l'anomena com orde, sinó que fins assenyala el ritual que s'estillava ja en aquell temps. Al segle següent, els concilis que s'hi celebraren suposen també que aquesta potestat damunt l'àngel de les tenebres fou tinguda com una de les ordes menors, puix el Concili d'Antioquia, reunit a l'any 341, diu que els Prelats són els que es deuen encarregar d'ordenar als Lectors, Sotsdiaques i Exorcistes, ço que palesa i referma encara més que ja en temps passats havia estat admesa entre les ordes menors, i així ho podíem demostrar per altres escriptors d'aquell segle, puix tots en parlen semblantment.

Aquesta orde va ésser instituïda per a que es pogués atendre curosament als energúmens endiablats, així anomenats dels grecs, ανεργονμυνοι, que en el seu sentit ample, ve a dir: Tota persona que obra empresa per un esperit, ja sigui bo, ja sigui dolent; però, en la seva estricta accepció, significa: Tots aquells homes que es veuen opresos en son cos per un maligne esperit, per un dimoni; s'els sol conèixer també pels noms d'endemoniats, possessos, etcètera. Que s'han donat cassos és del tot evident, puix ha sigut sempre un fet constant en el món. Per l'història sembla que antigament, als primers temps del Cristianisme, el nombre d'aquets desgraciats era considerablement crescut, puix així ens ho fan afirmar el nombre d'exemples que ens ofereixen els Evangelis, que, com ja hem dit, són molts. Orígenes i Tertulià en parlen com d'una cosa vulgar i que sovintejava. Igual deducció podem fer del Concili d'Ancira, en el qual en el cànon 17, s'hi llegeixen aquestes paraules: «*Praccari in loco hiemantium*», que en la llengua nostrada equival: Aquell lloc reservat als endiablats, per tal com per aquell terme *hiemans* s'ha entès sempre pels homes agitats, vexats pels dimonis. Els cassos avui escassegen molt, encara que se'n donen de vertadera possessió; però moltes voltes s'esdevé que persones que de bon an-

tuvi semblaven endemoniades, consultades les persones competents per aquests afers i subjectant-les a les seves indicacions i tractaments es comprova que no es tractava res més que d'una anèmia, neurastènia o altre qualsevulga dolença física.Heu's-aquí el que en diu, referint-se a la qüestió, el Venerable P. Claret (7) : «Quan vaig iniciar les meves missions se'm presentaven molts que hem deien que estaven posseïts del dimoni, i llurs parents em pregavem perquè els resés els exorcismes; i com que estava autoritzat per fer-ho, ho feia, i diu que de mil quasi ni un en trobava del que pogués assegurar amb certesa que vertaderament estava endiablat; eren altres causes, tal volta físiques, tal volta morals, i que aquí no qualificaré. Veient això, i, per altre part, adonant-me del molt temps que em feien malversar, temps que necessitava per oir les confessions dels que s'havien convertit per la predicació, vaig optar per esmerçar-me en treure els dimonis que posseeixen les ànimes i deixar als del cos, si és que ho fossin. Vaig pensar que bé prou podia ésser allò un enginy del mateix dimoni per enganyar-me; i així vaig resoldre deixar-me d'exorcismes i seguir el següent procediment : Quan se'm presentava qualque persona que em deia que es trobava endiablada, li preguntava si volia guarir-se... si desitjava de veres guarir-se... si creia que fent tot ço que li digués es guariria... Si em responia afirmativament, li manava tres coses : Primera : que es prengués amb paciència totes les coses, que jamai s'enfadés (car havia observat que alguns eren histèrics per causa del seu mal gènit i de les rebequeries que tenien, i amb la paciència s'apaivagaven). Segona : els manava que s'abstinguessin del vi i de tota mena de licor, i que això s'exigia com dejuni indispensable per treure aquella mena de dimonis (car em trobava amb alguns que bevien un xic massa i per amagar llurs malifetes ho atribuïen als dimonis). Tercera : els feia resar cada dia set Parenostres i set Avemaries a la Verge Santíssima, en recordança dels seus set dolors, i a tot això que hi ajuntessin una confessió general i que combreguessin. Sigui d'això el què es vulgui, lo cert és que després d'alguns dies, donant-me moltes mercès, em deien que ja estaven lliures i guarits.» I acaba així el nostre apòstol : «Jo no vull dir que no existeixin endemoniats. N'hi han, jo n'he coneguts; però molt pocs.» Per cerciorar-se del cas hi ha certes senyals, algunes més frapants que altres : és una senyal quasi bé evident, el què persones rudes entenguin i responguin a llenguatges per elles absolutament ignorats en estat normal, i el que descobreixin els secrets dels altres; una de les senyals, també, és la gran aversió que senten envers les coses sagrades, i moltes altres senyals amb què el maligne esperit exterioritza la seva manya i astúcia, enveja i a voltes sa crueltat envers les seves pobres víctimes; amb tot, hom s'ha de comportar amb molt de seny i en-

giny i jorcar ésser més astut que el pseudoendemoniat i que el mateix dimoni, en cas de vertadera possessió.

La tasca, doncs, de l'Exorcista era envers aquests éssers desgraciats, la qual segons ens la descriu el IV Concili de Cartago, en el cànon 90, consistia en que a més de les pregàries públiques pels endemoniats, i en les que hi assistien els demés clergues; els Exorcistes devien, en altres avinenteses, quan no es celebrés en el temple cap altre cerimònia, imposar llurs mans damunt els possessos i pregar per ells. Els cànons 91 i 92 afirmen que deuen els Exorcistes procurar que els possessos esmercin el temps en afers de profit espiritual, i basquejar-se durant l'estança dels mateixos en el temple, on passaven la major part del dia, de llur alimentació. Una de les obligacions de l'Exorcista era també el fer eixir del temple les persones que no podien ésser admeses a la comunió, entre les quals s'hi contaven els endemoniats.

També sembla que tenien cura de fer els exorcismes als catecúmens abans que fossin batejats, fossin aquests energúmens o no; que els fessin a tots sembla fals, però com moltes voltes a més de Exorcista era Catequista, s'esplica que no solament els instruïssin, sinó que, a més, els exorcitzessin.

II

Si bé es tingué a l'exorcistat com una orde menor en l'Església occidental, en la oriental sembla que conservà per més temps el seu caire primitiu de do o carisma, puix després negaren que fos orde, i deien: «*Exorcista non fit ordinatione, certare enim pro praemio exorcistae, liberae voluntatis est ac Dei gratiae.*» L'exorcistat no s'obté per l'ordenació, puix el que es maldi per atènyer l'Exorcistat, és cosa que es deu a la lliure voluntat i a la gràcia de Déu. Com hem vist, emperò, per l'història, la tradició, ja del segle III, l'ha admesa sempre com una vertadera orde menor. Al segle IV, Sant Ambròs, comentant aquestes paraules de Sant Pau als Effesius: «Et ipse dedit quosdam quidem apostolos, quosdam autem prophetas, alios autem pastores et doctores, in opus ministerii», diu així: El apòstols són els prelats, els Evangelistes són els Diaques, com ho fou Felip, car encara que no siguin preveres poden evangelitzar, els pastors poden ésser els Lectors i els mestres els Exorcistes; per tant, és del tot evident que ja al segle III era tinguda aquesta potestat com una orde.

Heu's-aquí com demostra Sant Tomàs, conjuntament amb les altres ordes, que l'Exorcistat és una orde; amb aquest argument de congruència diu així: El Sagrament de l'Orde està ordenat al Sa-

grament de la EE., Sagrament dels Sagraments. Essent així, de la mateixa manera que el temple, l'altar, els vasos i els ornaments cal que siguin consagrats, cal també que ho siguin els ministres que al Sagrament de la EE. s'ordenen, i en aquesta consagració consisteix el Sagrament de l'orde. Així, la diversitat en les ordes es deu deduir de la relació que cadascuna tingui amb el Sagrament de la EE., ja que la potestat de l'Orde s'ordena adés al mateix Sagrament, adés a algun ministeri del mateix. En el primer cas, tenim el presbiterat. La cooperació dels ministres restants, o bé s'ordena al mateix Sagrament, o bé s'ordena al que l'han de rebre. Tres són els ministres, el ministeri dels quals s'ordena al mateix Sagrament: el Diaca, que coopera amb el prevere en el mateix Sagrament, exclusió feta de la consagració, que pertoca solament al prevere; el Sotsdiaca, que té cura dels vasos sagrats i de posar les ofrenes damunt l'altar, i els Acòlits, que presenten la matèria del Sagrament. Els que han de rebre aquest Sagrament de la EE., cal que estiguin sense màcula, purs; per tant, el ministeri que als mateixos s'ordena té per objecte purificar els que estan impurs, i aquests poden ésser de tres menes: uns que són del tot incrèduls, que s'obstinen en no voler creure, i aquests deuen ésser apartats de la presència de la SS. EE., i això incumbeix als Ostiaris. N'hi ha d'altres que ja creuen, més no es troben encara prou instruïts, els anomenats catecúmens, i eren els Lectors a qui s'encomanava llur educació, i, per fi, n'hi ha que creuen, més els impedeix rebre els SS. de la EE., el dimoni del qual estan posseïts, i damunt aquest versava el ministeri dels Exorcistes. El Concili Tridentí, en la sessió XXIII, cànon 6, definí: «Si algú digués que, a més del presbiterat, no hi ha en l'Església Catòlica altres ordes majors i menors per les quals com per grades s'arriba al Sacerdoci, sia anatema.» Qualsevulga que siguin aquestes ordes menors, ho declarà el mateix Concili en el capítol II de la mateixa sessió, en la qual considerant la tradició principalmente en el Concili de Cartago, sosté que ja dels seus primers temps l'Església emprà, amb els mateixos noms i ministeris, aquestes ordes: sotsdiaconat, acolitat i exoscistat. També les trobem enumerades igualment en el cànon 949 del Codex iuris Canonici. Si bé tots els teòlegs s'avenen afirmant que vertaderament l'Exorcistat, amb les restants ordes menors, són vertaderes ordes, esdevé que en resoldre si són o no són sagrament, hi ha entre ells un gran dissentiment. Sant Tomàs, amb Sant Bonaventura i molts d'altres, patrocinen la sentència afirmativa; Sant Alfons Maria de Ligori, i quasi bé tots els moderns teòlegs, defensen la opinió negativa, que és la que avui tothom admet, car sospesant les raons en què es recolzen una i altra, apar més probable la darrera. Diuen els de Sant Alfons Maria de Ligori, que sembla que aquesta orden no

és d'institució divina, sinó eclesiàstica, puix que, com hem vist, no existiren fins al segle III, no és sagrament, per tal com per això una de les condicions que s'exigeixen és que sigui d'institució divina. Que són d'institució eclesiàstica ho concedeix àdhuc Sant Tomàs, el qual en el opuscle XXXVII contra Vilhelm sosté que l'Església pot constituir, si vol, altres ordes per a predicar de les que instituí Jesucrist, i ho prova fent comparança amb ço que esdevingué amb les ordes, «de la mateixa manera, diu, que en l'Església primitiva hi hagueren solament dos ordes, el presbiterat i el diaconat, i després instituí l'Església les ordes menors». D'igual faisó s'expressa en altres llocs, per lo que amb fonament pogué dir Benet XIV que la pensa de S. Tomàs sobre aquesta qüestió romangui dubtosa. L'argument fort de S. Alfons és aquest: No són sagraments les ordes menors perquè els manca la matèria, puix no es confereix per l'imposició de les mans que, segons la sentència més probable, és ço que constitueix la matèria de l'ordenació. El hi manca també la forma sacramental, car en el ritual d'aquestes ordes no s'esmenta res més que la donació de la potestat, més no la donació de la gràcia, ço que fan els rituals de les ordes que de veritat són sagraments. Els que sostenen la opinió de Sant Tomàs oposen a la sentència contrària un argument que ells tenen del Concili Tridentí; diuen així: El Concili Tridentí, en la sessió XXIII, cànon 2, ensenya que l'Església Catòlica, a més del presbiterat, té altres ordes major i menors; i en el cànon 3 continua: I si algú digués que l'orde, o sigui la sagrada ordenació, no és verament i propiament un sagrament instituït per Nostre Senyor Jesucrist, sigui anatema». D'on treuen per conseqüència que les ordes menors són sagraments; més tot sembla endebades, puix el cànon que segueix, del mateix Concili, els tira per terra tota llur argumentación. Diu així dit cànon 4: «Si algú digués que per la Santa ordenació no se'ns dóna l'Esperit Sant, i, per tant, endebades diu el senyor Bisbe: reb l'Esperit Sant, sigui anatema.» D'on es segueix amb tota evidència que aquí el Concili Tridentí en el terme ordenació no inclou pas les ordes menors, puix l'Esperit Sant sols se'ns comunica en les majors. Més, com àdhuc els adversaris concedeixen que no fou aquesta qüestió definida en aquest Concili, queda la qüestió per resoldre amb altres arguments, els quals no semblen pas contundents. Diu Sant Tomàs: Les ordes menors són sagraments perquè imprimeix caràcter, car romanen perpètuament i no es repeteixen mai; a més, altres diuen que en les ordes menors se'ns dóna també la gràcia. Més, segons tots els moderns teòlegs, aquestes ordes no imprimeixen caràcter, fóra de que per caràcter s'entengués qualsevulga elecció externa per una obligació eclesiàstica; ni cap estorb és el que no es repeteixen mai, car la consagració, quan s'ha fet ritualment, no es repeteix; així

es fa en la consagració d'Abats i Abadesses, etc. Que se'ns dongui gràcia en aquestes ordes com en els altres sagramentals, és cosa evident; més no la gràcia que se'ns comunica pels sagraments, puix en la forma d'aquests sagraments ni la paraula s'hi troba.

La matèria de l'Exorcistat és, ja des del Concili de Cartago, la donació del llibre dels exorcismes, puix diu dit Concili, en el cànon 7: «Exorcista cum ordinatur accipiat de manu Episcopi. libellum in quo scripti sunt exorcismi», l'Exorcista al ésser ordenat rebi de mans del Prelat el llibre on estan escrits els exorcismes, i així es fa encara avui: els que han de rebre aquesta orde, després que cridats per l'Ardiaca s'han apropat al senyor Bisbe, estant ells agenollats els fa una amonestació, en la qual els diu que deuen saber ço que van a rebre, i per això tot seguit els exposa els deures que contrauen i la potestat que reben amb aquesta orde; i els prega que així com ells foragiten els dimonis dels altres, procurin foragitar tant de son cós com de la seva ànima tota imperfecció, per a que exerceixin així amb profit el poder damunt els dimonis, després de haver-lo vençut cadascú en si mateix. Llavors el senyor Bisbe agafa i dóna a cada u el llibre dels exorcismes ,que es pot suplir pel Missal o pel Pontifical), i els que s'han d'ordenar, anant de dos en dos s'agenollen i toca cada u amb la mà dreta el llibre. La forma de l'Exorcistat són les paraules que diu el senyor Bisbe quan fa donació del llibre dels exorcismes, i són les mateixes que des del Concili de Cartago s'han emprat sempre; són la continuació del mateix cànon 7, que diu així: «Dicente sibi Episcopo: Accipe et commenda memoriae, et habete potestatem imponendi manus super anergumenum sive baptizatum sive catechumenum», rebeu i apreneu de memòria i tingueu potestat de posar les mans damunt els energúmens, ja siguin batejats, ja catecúmens. Aquesta potestat, emperó, avui encara que els exorcistes de fet la tinguin, no la poden exercir, puix el cànon 1.151 afirma que ningú podrà exercir la potestat d'exorcistar, llevat d'aquells que obtinguin del Ordinari peculiar i expressa llicència per això; i, en la segona part del cànon, diu que aquesta facultat no la donarà l'Ordinari sinó a aquells sacerdots dotats de pietat, prudència i integritat de vida, per a què no faci els exorcismes fins que per una diligent i prudent investigació s'hagi cerciorat que vertaderament està la persona posseïda pel dimoni. Aquests exorcismes, segons el cànon 1.152, no solament els poden fer als fidels i catecúmens, sinó que també als que no són catòlics, i àdhuc els excomunicats. Els exorcismes que s'empren pel baptisme i en les benediccions, per exemple, de la sal, aigua, etc., i consagracions, per exemple, l'oli, els poden fer tan solament el ministre llegítim d'aquestes sagrades cerimònies. Així ho mana el cànon 1.153.

Segons el Concili Tridentí, sessió XXIII, cànon 7, el ministre

ordinari d'aquesta orde, com de les menors restants, és el senyor Bisbe. Més, como que les ordes menors no són sagraments, la sentència avui més estesa sosté que el senyor Bisbe pot traspassar aquesta potestat a un prevere,més llavors té aquest el caràcter d'extraordinari; en la pràctica, emperò, no se sol fer. El II Concili Nicè i el Tridentí també concediren aquesta potestat als Abats pels seus súbdits tant solament.

El subjecte de l'Exorcistat cal que sigui baró batejat, cridat per Déu (ad Heb., V, 4) amb recta intenció d'esmerçar-se en el culte diví, i no es captingui com seglar, sinó que deu donar exemples de virtut; per fi, li cal també ciència, que per la nostra orde n'hi ha suficient amb entendre la llengua llatina (Con. Trid., s. XXIII, c. XIV i XI).

Aixoplugats, doncs, sota el mantell protector de nostra Mare l'Església Catòlica, a la qual Jesucrist com a Esposa seva forní de tants mitjans per a defensar-se contra tota classe d'enemics, romangue-m'hi joiosos i esperançats, i no tinguem pas por del maligne esperit, ja que estem en lloc ben arrecerat, puix com digué Jesucrist: *Portae inferi non praevalebunt adversus eam;* les portes del infern res podran contra ella.

JOAN GUSTEMS.

NOTES

(1) Marc, I, 21-28.
(2) Marc, V, 1-20.
(3) Mateu, X, 7-10.
(4) Lluc, X, 17-18.
(5) Marc, XVI, 17-19.
(6) Act. Ap., XVI, 16-25.
(7) Venerable Pare Claret, en el «Colegial instruído», el Exorcistado, nota.

PROSAS LITERARIAS

Nochebuena

Al digno Rector que fué de este Seminario, Rdo. Doctor don Felipe Tena, Pbro., entusiasta del buen decir, en prueba de afectuoso respeto y grato recuerdo.

QUÉ retirada más desgraciada la de Moscú, se resiste la mente a pensarlo, se resiste la pluma a escribirlo, era tan lastimosa, era tan terrible! Los soldados iban andando meditabundos y cabizbajos, temblando de frío, por las inmensas estepas de Rusia alfombradas de nieve; miradles, pobrecitos, sombrío el semblante, los ojos hundidos, su carne amoratada, desandar lo andado, ho-

llando quizá los despojos de pasados combates, pisando acaso los restos cadavéricos de sus propios hermanos. ¡Oh muerte implacable! bajo cuya guadaña doblegan, vencidos, su altiva cerviz los colosos que cuentan sus victorias por batallas; de aquel imponente ejército con que el genio de Napoleón había hecho temblar los confines del mundo entero, quedaban tan sólo, al cabo de unas semanas, algunos supervivientes del frío y el hambre, que no acertaban a dar salida de aquel intrincado laberinto de grandes llanuras sembradas de nieve. Los soldados cuya patria era común uníanse en grupos e iban hambrientos, cual bandadas de famélicos osos, en busca del alimento que la naturaleza les negaba.

¡Qué días tan tristes, qué noches más largas!

Había entre los soldados, uno polaco. Armando de nombre, de familia humilde y pobre, pero rica en virtudes, que sabía inculcar a sus hijos la luz de la fe y el bálsamo de la resignación, quien conservándose inmune en medio de aquella pléyade de soeces que maldecían de Dios y de su suerte, no cesaba de rogar por su alma y por sus padres.

Después de algunos días llegóse la Nochebuena de Navidad; el frío era intensísimo, la nieve caía y oíanse horrísonos graznidos de las aves que no encontraban dónde cobijarse; todo era tristeza, todo era soledad; unos pocos soldados polacos se albergaron bajo unas chozas miserables, y al calor de una hoguera se adormecieron. ¡Qué de recuerdos no vagarían por su mente, de Nochebuenas pasadas al calor de su hogar! Armando estaba mustio y apesarado y no podía cerrar sus ojos en el sueño conciliador: la memoria de su casa le torturaba el corazón, el recuerdo de los sollozos de su madre al partir de la aldea le atormentaba el alma; salió de la choza, necesitaba dar aire a su pecho, los gemidos le ahogaban; una vez fuera, contempló el cielo, miró la tierra cubierta de nieve, recordó su mansión allende los montes, pensó en su familia en la Nochebuena de otros tiempos, y embargado por el dolor, lacerado por la pena, cayó de bruces en un montón de nieve y exhaló un suspiro del fondo de su corazón, entrelazado con los nombres de Jesús y María. Poco después se durmió con una sonrisa en los labios, al igual que un niño, y soñó como un ángel: oyó músicas celestiales, por su fantasía excitada divagaban coros de Querubes y Serafiines, de entre ellos surgió el Niño Jesús, hermoso como el sol, con bucles de arrollados cabellos auríferos, de semblante angelical, y ricos vestidos bordados en oro y pedrería que cubrían su gentil figura. Armando lo vió con los ojos de la imaginación, quedóse prendado de su peregrina belleza y lo amó, lo quiso como se quiere a una madre, como se adora a un hijo. ¡Armando soñaba, pero qué sueños más dulces! Soñó que el Divino Niño le tendía las ma-

nos, invitándole, con una sonrisa, a venir en su compañía, y loco de amor echóse en sus brazos, uniéndose así el Dios y la criatura en místico idilio, el más sublime que pueda concebirse entre dos seres que se amen.

Los sueños pasaron a la realidad. Armando había muerto: el frío heló la vida en su corazón, una boqueada de sangre fluyó de su boca, voló el alma al cielo y el cuerpo exánime quedó tendido en el suelo como una pequeña mancha oscura en medio de la albura de los campos; la nieve, cayendo incesantemente sobre su cuerpo, labró el féretro y levantó la tumba; las aves nocherniegas de rapiña entonaron con sus graznidos un fúnebre cántico y algunos pocos árboles nevados fueron candelabros de pompa tan funeraria. Había muerto solo, sin una palabra de consuelo ni unas manos cariñosas que cerraran sus ojos.

... ...

Amaneció el día de Navidad; de los pocos soldados polacos que se guarecieron en míseras chozas, unos se habían dormido ya en el dulce sueño de la muerte; otros, los menos, despertaron y siguieron caminando bajo un cielo pálido y grisáceo, sin un rayo de sol, ni un reverbero de vegetación, ni un gorjeo de pájaro, ni siquiera el murmurar rimado de las aguas al despeñarse por torrentes y cascadas; nada. ¡Qué triste, Dios mío! Sus compañeros partieron, dejando a Armando en la nieve, sin una oración ni un dulce recuerdo para sus padres; ellos no sabían, no, que dejaban allí la esperanza de una familia, la alegría de un hogar.

¡Así son los hombres: son cosas de este mundo, son miserias de esta tierra!

R. SABORIT,
Minorista

La sotana

Als companys del III Curs de Sagrada Teologia, suara tonsurats. Octubre de 1927.

Què tens avui d'encís, negra sotana,
que'l teu posat s'ha tot transfigurat?
És que't don llum la joia qu'engalana
el nostre cor ja dintre'l Clericat?
Tal volta sents la dolça galania
d'un viure molt més clar, plé de beutat,
que lluny del món i dintre l'hora pia
al teu redós l'esprit ha respirat?

És que pressents aquella placidesa
—senyal ditxós d'un amorós florir—,
qu'és doble fruit i en té l'exquisidesa
del home nou que acaba de venir?
Diga'm: és que, vivint al Santuari,
no et fa dolor l'ingratitud del món?
I el ser de Déu, no et fa temor passar-hi
pel dol i el sofriment, alçat el front?
És que, sens dubte, tens aquella ufana
de la flor gerda del jardí del cel?
Això ho saps tu; jo sé només, sotana,
que'l besar-te de cor ets mon anhel.
Jo només sé, sotana benaurada,
qu'en tens la flaire dels primers capulls...
I en dar-te, fervorós, una besada,
hi he deixat rosada dels meus ulls.

LLIBERAT XURIACH,

Crónica del Seminario

Inaugural de Curso.—El día 30 de septiembre, a las diez de la mañana, tuvo lugar la inauguración de curso académico en el Seminario Conciliar, bajo la presidencia del señor Obispo Excmo. y Rdmo. Doctor don José Miralles y con asistencia de representaciones de las autoridades locales, civil, militar y académica; del Excmo. Cabildo Catedral, Ilustre Colegio de Párrocos, entidades culturales, Ordenes e Institutos religiosos, Cláustro de catedráticos, el Rdo. Doctor don Inocente Colom, nuevo Rector del Seminario; superiores, alumnos y distinguido público.

Rezó la Misa el señor Lectoral, muy ilustre Doctor don Francisco Faura, y terminada aquélla entonó el himno «Veni Creator Spiritus», haciendo al final la profesión de fe ante Su Excelencia Reverendísima los señores profesores. Durante la Misa la «Schola Cantorum» interpretó varios motetes.

En el salón de actos, con la misma mencionada asistencia, leyó su oración inaugural de curso el Rdo. Doctor Tusquets, profesor de Pedagogía Catequística, versando sobre «La formación sobrenatural del Catequista», documentado esbozo para un más amplio estudio y obra que se propone hacer el propio profesor.

Su disertación fué merecidamente aplaudida, repartiendose impresa al terminar el acto.

El señor Secretario de Estudios, Doctor don Vicente Peña, proclamó los nombres de los alumnos que obtuvieron «Meritissimus Laureatus», en el curso anterior, con derecho a matrícula de honor en el actual año académico. Los premiados recibieron el diploma acreditativo de manos de Su Excelencia Reverendísima, y son los siguientes a quienes felicitamos:

Don José Bascuñana Llópez, en Teología Moral; Don José Oliveras

Caminal, en Teología Dogmática y Liturgia, 3.º Don José Bascuñana Llópez, en Liturgia, 4.º; Don Marcial Martínez Balaguer, en Oratoria Sagrada; Don Antonio Raventós Santromá, en Dogmática, 2.º, y Sagrada Escritura; Don José Mendoza Espín, en Patrología; Don Vicente Salvá Mas, en Pedagogía Catequística, 2.º; Don Jaime Casas Casas, en Pedagogía Catequística, 1.º; Don Francisco Ros Vendrell, en Teología fundamental; Don Francisco Matute Martí, en Lengua hebrea; Don José M. Camp Pujols, en Arqueología Sagrada; Don Juan Cortinas Guinart, en Metafísica especial y en Física; Don Juan Roca Roig en Química; Don José Segalés Lahoz, en Astronomía; Don Eduardo Bohigas Jovell, en Lógica y Metafísica; Don Plácido Ginés Cristóbal, en Matemáticas; Don José Bachs Cortina, en Literatura Preceptiva; Don Jaime Arcarons Porras, en Lengua griega, 2.º; Don Francisco Pujol Teixas, en Latín y Castellano, 3.º; Don Enrique Manaut Suñol, en Historia Universal; Don Ernesto Ros Leconte, en Lengua griega, 1.º; Don Manuel Bonet Muxí, en Latín y Castellano, 2.º, y Catecismo, 2.º; Don Angel Martínez de C. Santos, en Historia Sagrada; Don Carlos Piqueras Netto, en Latín y Castellano, 1.º; Don Alfonso Mateu Calbet, en Geografía, y Don José M. Cunill Vivet, en Catecismo, 1.º

Finalmente, el Rdo. Doctor Peña anunció que el Excmo. señor Obispo se había dignado conceder, mediante ejercicios literarios de oposición, 30 Becas y media para alumnos diocesanos, y seis pensiones para seminaristas mejicanos.

El Excmo. Doctor Miralles, en nombre de Su Santidad el Papa Pío XI y de la Sagrada Congregación de Seminarios y Universidades de Estudios, declaró públicamente abierto el curso académico de 1927 a 1928 en este Seminario.

Su Excelencia y los representantes de las autoridades fueron acompañados hasta el vestíbulo, tributándoseles cariñosa despedida.

Además de una representación del señor Teniente Vicario del Clero Castrense de esta Región que asistió a dicho acto, El Exmo. señor Capitán General nombró para representarle al Excmo. señor Despujol, Gobernador Militar, no asistiendo éste al acto, requerido por la presencia en esta ciudad del Exmo. señor Presidente del Consejo de Ministros, según atenta carta del señor Capitán General al M. Ilustre Doctor Faura, Prefecto de Estudios.

El Rdo. Doctor don Felipe Tena.—Durante el mes de agosto pasado, la Hermandad de Sacerdotes Operarios Diocesanos celebró capítulo general para la renovación de cargos, resultando elegido para el de Administrador General de la Hermandad el Rdo. Doctor don Felipe Tena, Rector hasta el pasado curso de nuestro Seminario. El Doctor Tena había estado en nuestro Seminario, con cargo de Administrador, en el curso 1905-1906; en calidad de Rector, durante los cursos 1907-1914 y, por segunda vez, retornó a nuestra ciudad para ejercer el mismo alto cargo, desde el año 1916 hasta la terminación del año académico de 1927.

Don Felipe, sacerdote ejemplarísimo y de mucha cultura, conquistó el afecto de los alumnos de este Seminario; su natural bondadoso y paternal más bien le hacían caer del lado de la clemencia, y procuró hacer extensivos los beneficios materiales y la protección hacia los alumnos pobres y huérfanos. Los Rdos. Párrocos de esta diócesis encontraron en él un cooperador eficaz, para la protección y cuidado de los niños traídos por aquellos al Seminario con objeto de iniciar sus estudios. Durante el Rectorado de don Felipe se llevaron a término notables mejoras. Fundada por el Excmo. Doctor Miralles, nuestro venerado obispo, esta Revista, don

Felipe la acogió con entusiasmo, colaborando en ella, pues suyas son las rimas de sabor moratiniano tituladas *Chispas,* que firmó con el pseudónimo *Equis, (vid* EXERCITATORIUM, núm. 6, pág. 139).

El Rdo. Doctor Felipe Tena deja un grato recuerdo en este Seminario, principalmente entre los sacerdotes ordenados durante su Rectorado. En esta diócesis era Censor Eclesiástico de oficio.

El nuevo Rector Doctor don Inocente Colom.—Está al frente del Seminario, desde el presente curso, el Rdo. Doctor don Inocente Colom. Nació en Villafranca del Cid, provincia de Castellón, cursó los estudios eclesiásticos en el Real Seminario de Tortosa, pasando luego a Toledo, en cuya Universidad Pontificia se graduó en Sagrada Teología. En 1903, ingresó en la Hermandad de Sacerdotes Operarios Diocesanos, ejerciendo cargos en diversos seminarios. Entre los años de 1905 a 1915, estuvo destinado a nuestro Seminario, con cargo de Prefecto de Colegiales y más tarde como Administrador.

El Doctor Colom, joven y lleno de entusiasmo, retorna a Barcelona, cuyo Seminario conoce ya de tiempo y al cual profesa gran afecto, con ánimo de trabajar mucho por el bien moral y material de esta casa confiada a sus cuidados. Con palabras de paternal afecto se ha ofrecido a todos y a cada uno de los seminaristas, prometiéndoles hacer cuanto pueda en bien suyo.

Sea bienvenido el Rdo. Doctor don Inocente Colom y esté seguro del cariño y respeto de todos los alumnos de este Seminario. *Ad multos annos.*

Nuevos Profesores.—En el presente curso, forman parte del Ilustre Claustro de Catedráticos de este Seminario los Rdos. Doctores Vergés, Aleu y Arimón, jóvenes sacerdotes de esta diócesis, a quienes el Excelentísimo señor Obispo asocia al ministerio de la enseñanza, en méritos de sus brillantísimos estudios y de sus relevantes cualidades. El Claustro de Profesores, Superiores y alumnos de este Seminario dan su cordial enhorabuena a los nuevos catedráticos; sean bienvenidos y *Ad multos annos.*

Rdo. Doctor don Antonio Vergés Samaranch.—Nació en Tarrasa, de esta diócesis, en 1898. Cursó estudios eclesiásticos en este Seminario, obteniendo las mejores calificaciones y premio en varias asignaturas. Obtuvo el grado de Licenciado en Sagrada Teología, en el Seminario Pontificio de Tarragona, con la calificación de *nemine discrepante.* En 1922 ordenado sacerdote, desempeñando diversas coadjutorías, hasta el día de su nombramiento de profesor de latinidad en este Seminario.

Rdo. Doctor don Guillermo Aleu Días.—Nació en la ciudad de Barcelona, el 10 de mayo de 1899; cursó el bachillerato en el Colegio de los Padres de la Compañía de Jesús; a la edad de diez y nueve años, obtuvo en la Universidad de Barcelona el grado de Licenciado en Derecho, y luego el de Licenciado en Filosofía y Letras (Sección de Filosofía), obteniendo más tarde, en la Universidad de Madrid, el de Doctor en Derecho, con la máxima calificación, y mereciendo que el Claustro de Profesores acordara, a propuseta del Tribunal calificador, publicar su Tesis Doctoral en el Boletín Oficial de la Facultad, como de relevante mérito.

El 30 de septiembre de 1923, ingresó como alumno de Sagrada Teología en el Seminario de Tarragona, y el 20 de marzo del corriente año fué ordenado de Presbítero por el Excmo. señor Obispo de Barcelona.

Ha sido colaborador de varias revistas y se ha dedicado desde su primera juventud, a la acción social católica, especialmente en patronatos, colegios, catecismos y cárceles.

Forma parte del Iltre. Colegio de Abogados de esta Capital; es Miembro de la *Société Internationalle de Droit Pénal,* de París, y Académico nu-

merario de la Real Academia de Jurisprudencia y Legislación de Madrid.

Recientemente ha sido nombrado Secretario del Comité ejecutivo de la Exposición Misional de Barcelona, y Catedrático en este Seminario Conciliar, en la Facultad de Filosofía.

Rdo. Doctor don Ginés Arimón y Girbau.—Nació en Barcelona, en 1903. En 1914, inició sus estudios en este Seminario Conciliar, obteniendo la máxima calificación académica, en todas las asignaturas, y premio—*Meritissimus laureatus*—en la mayor parte. Fué seminarista Adjunto al Conservador del Museo de Historia Natural, colaborando asiduamente en las tareas propias de su cargo. En 1923, en vista de sus relevantes prendas de talento, fué designado para proseguir los estudios eclesiásticos en la Universidad Gregoriana, de Roma, terminando allí los cursos con brillantes calificaciones. Mientras cursaba el tercero de Sagrada Teología, le aquejó una persistente falta de salud, por cuyo motivo, después de graduarse en la Facultad de Sagrada Teología, regresó a nuestro Seminario, terminando aquí sus estudios con la Ordenación Sacerdotal, el día 11 de junio del presente año de 1927. Nombrado catedrático por el Excmo. señor Obispo, desempeña una de la clases de Latinidad.

Seminaristas de Méjico.—En los primeros días del presente curso académico ingresaron en nuestro Seminario, en calidad de internos, los jóvenes mejicanos don Atanasio Alvarez, don Narciso Escobar y don José García, de tercer año de Teología; don Julián Muro y don Aurelio Ruiz, de segundo, y don Antonio Sánchez, de primero de la misma Facultad. Los seis recibieron ya la primera clerical Tonsura y pertenecen a la diócesis de Zacatecas, sufragánea del Arzobispado de Guadalajara (Méjico). Fieles a su vocación sacerdotal, vienen a España para la terminación de los estudios eclesiásticos, con la fe y confianza firmes de que podrán ejercer su sagrado ministerio en su amada patria, víctima de las más nefandas y crueles persecuciones que se han desencadenado contra la Iglesia Católica. De paso por Barcelona, el señor Arzobispo de Yucatán, estuvo días atrás en el Seminario, para saludar y prodigar palabras de animoso consuelo a dichos seminaristas. Sean bienvenidos a nuestro internado. Los seminaristas de Barcelona han acogido con cariño a sus hermanos de vocación y de futuro sacerdocio.

Ordenes.—El día 1 de octubre, a las siete de la mañana, en la capilla pública de su Palacio nuestro venerable Prelado confirió la primera clerical tonsura a los señores siguientes:

Don José María Borrás Codina, don Antonio Canals Montoriol, don José Canudas Valls, don Juan Font Mañá, don Juan Gustems Gustems, don Antonio Pascual Riera, don Vicente Paulo Sales, don Jaime Pi Teixidor, don Antonio Raventós Santromá, don Pedro Ruscalleda Ribas, don Vicente Salvá Mas, don Juan Sevillano Villoria, don Luis María Vidal Bosch, don Félix Xaus Juliachs, don Jaime Ximénez Colell, don Liberato Xuriach Rafart, alumnos diocesanos. *Ad multos annos, et ultra.*

Para la Beca Misional.—Limosnas destinadas a la fundación de la «Beca Misional de San José Oriol» para la formación del clero indígena.

Segunda lista: Rdo. don Cristóbal Baqués, Pbro., 7'65 pesetas; Doctor don Juan Tusquets, 5; don Salvador Cardona, 35; señor Saborit, 175; don Salvador Cardona (segunda vez): 20; don Alfonso Mateu, 3'25.

Funeral.—El día 11 del mes pasado, se celebró en la capilla de este Seminario un Oficio funeral, en sufragio del alma del Rdo. Doctor don José Cors y Verdaguer, antiguo Secretario de Estudios de esta casa. Además de los alumnos, asistieron a estos pios sufragios el señor Rector y Claustro de profesores.

(Con licencia eclesiástica)

11780.— Imp. LA HORMIGA DE ORO.—Nueva San Francisco 17, Barcelona

Obras del Dr. D. Esteban Monegal y Nogués, Pbro.

Profesor de Oratoria Sagrada

BIBLIOTECA MANUAL PREDICABLE

1.—**Pláticas de Comunión.** 1.ª serie de sermones.
2.—**Exhortaciones matrimoniales.** Segunda serie desermones.
3.—**Instrucciones sobre la vida religiosa.** Tercera serie de sermones.
4.—**Sermones del Sagrado Corazón de Jesús.** Cuarta serie de sermones.
5.—**Sermones sobre los Misterios y fiestas de la Virgen Santísima.** Quinta serie de sermones.
6.—**Sermones Dogmáticos acerca de Dios Criador, Redentor y Glorificador.** Sexta serie de sermones.

EN PRENSA

7.—**Panegíricos de San José, esposo de María.** Séptima serie de sermones.

EN PREPARACIÓN

8.—**Panegíricos de Santos.** 8.ª serie de sermones

OBRAS DE TEXTO

9.—**Compendio de Oratoria Sagrada,** adaptada a la Encíclica «Humani generis Redemptionem», a las normas de la Sagrada Congregación Consistorial y al Novísimo Código de Derecho Canónico. 4.ª edición.
10.—**Compendio de Patrología y Patrística.** Cuarta edición.
11.—**Breve exposición del Dogma católico.** Para exámenes de predicación.
12.—**La predicación Cristiana**, según la Encíclica «Humani generi Redemptionem», las Normas Consisto riales y el Novísimo Código. Para exámenes predicación.

E. Subirana, Puertaferrisa, 14, Barcelona, y buenas librerías